

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-130-24

Druk nr 932
Warszawa, 27 grudnia 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Obrony Narodowej.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1. W ustawie z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1351) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Obrony Narodowej może wyrazić zgodę na używanie, w tym modyfikowanie, znaków, o których mowa w art. 1, poza Siłami Zbrojnymi.”;

- 2) w art. 17 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Na sztandarach jednostek wojskowych odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari, Orderem Krzyża Wojskowego lub dziedziczących tradycje jednostek wojskowych odznaczonych tymi orderami szarfy ze wstęg tych orderów umieszcza się pod szarfą o barwach Rzeczypospolitej Polskiej.”;

- 3) w art. 20 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Proporcem marynarki wojennej jest prostokątny płat tkaniny o barwach Rzeczypospolitej Polskiej. Stosunek szerokości płata do jego długości wynosi 5:6. Pośrodku płata jest umieszczony krzyż kawalerski. Jego ramiona położone na białym pasie są koloru czerwonego, a ramiona położone na pasie czerwonym – białego. Pośrodku krzyża, w kręgu czerwonym, jest umieszczony wizerunek ręki z szablą. Ręka jest koloru cielistego, a szabla koloru srebrnego z żółtą rękojeścią. Ramię ręki jest ubrane w niebieski rękaw z żółtym przybraniem. Stosunek wysokości krzyża do szerokości płata wynosi 4:5.”;

- 4) w art. 22 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. W przypadkach uzasadnionych wymogami bezpieczeństwa lub warunkami prowadzenia działań operacyjnych można używać szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności. W takim przypadku pola czerwone są zastąpione kolorem powierzchni, na którą jest nanoszona szachownica lotnicza, a pola białe – kolorem jaśniejszym od koloru tła dopasowanym pod względem kontrastu.

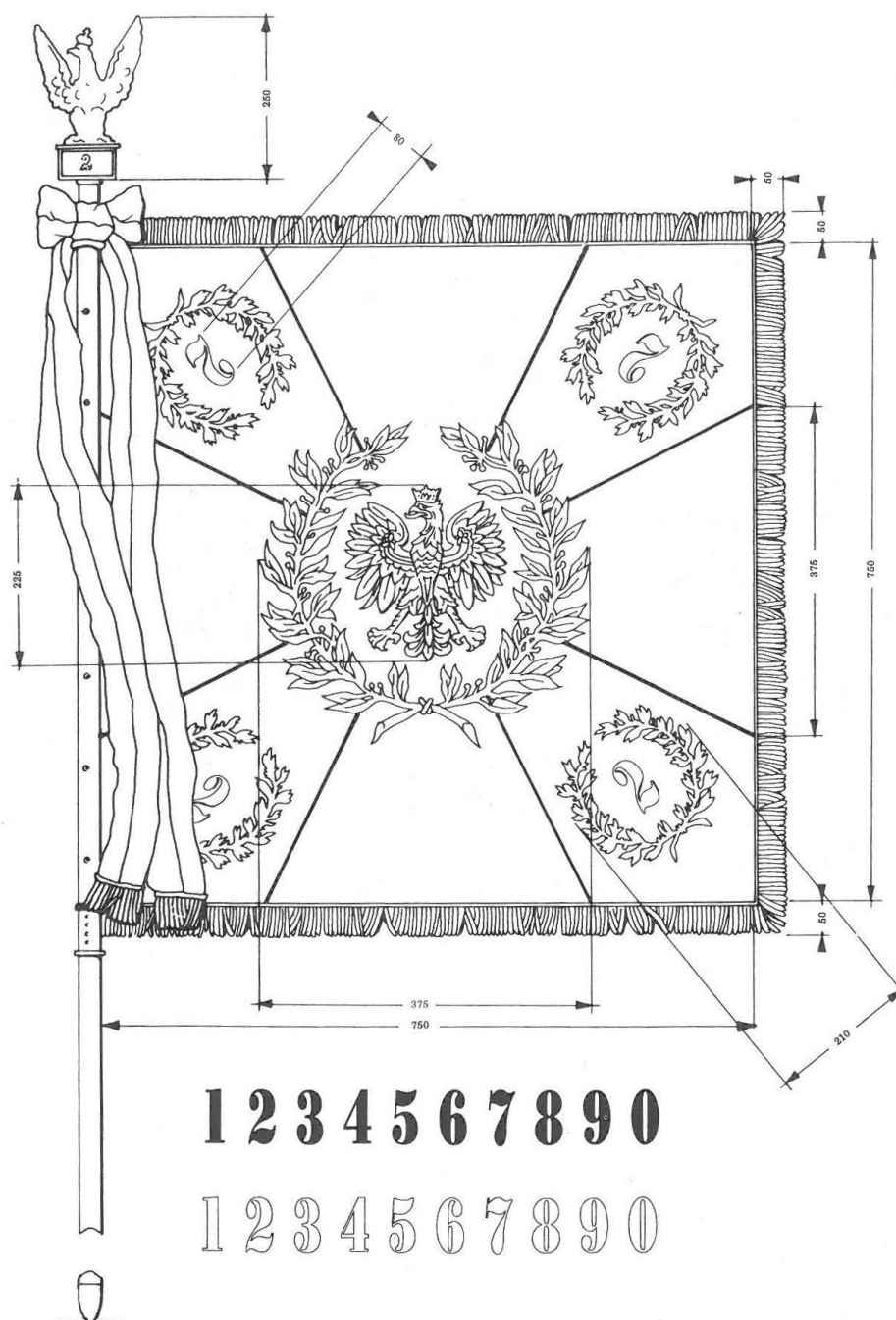
4. Wzór szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności zawiera załącznik nr 10a.”;

- 5) załącznik nr 4a do ustawy otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszej ustawy;

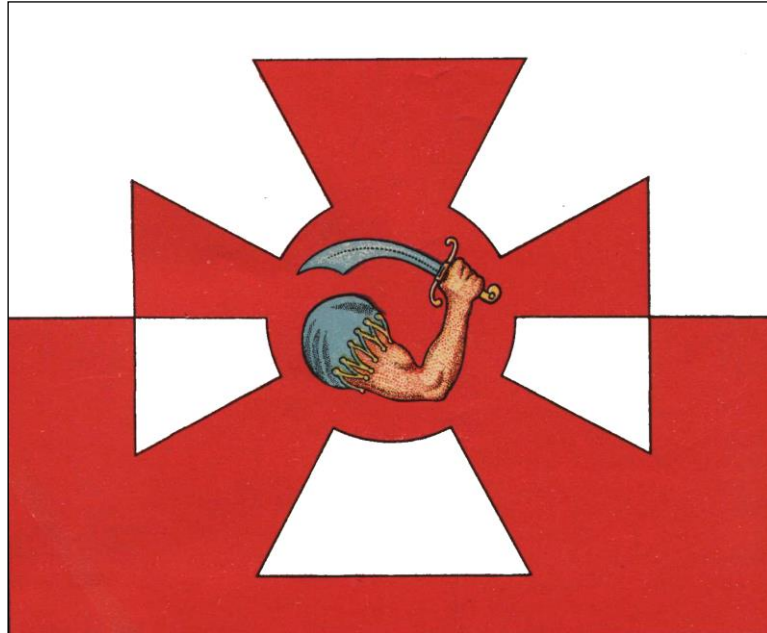
- 6) załącznik nr 8 do ustawy otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszej ustawy;
- 7) po załączniku nr 10 do ustawy dodaje się załącznik nr 10a do ustawy w brzmieniu określonym w załączniku nr 3 do niniejszej ustawy.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

SZTANDAR JEDNOSTKI WOJSKOWEJ

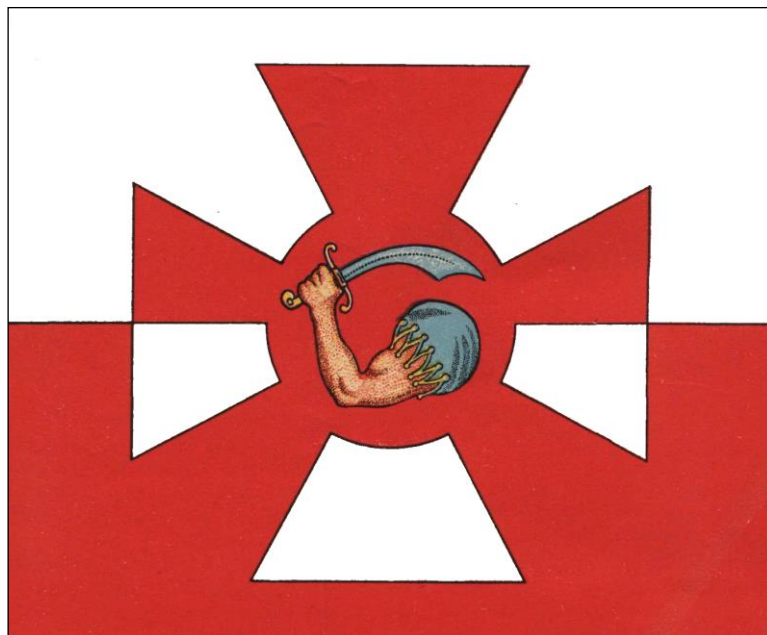

PROPORZEC MARYNARKI WOJENNEJ

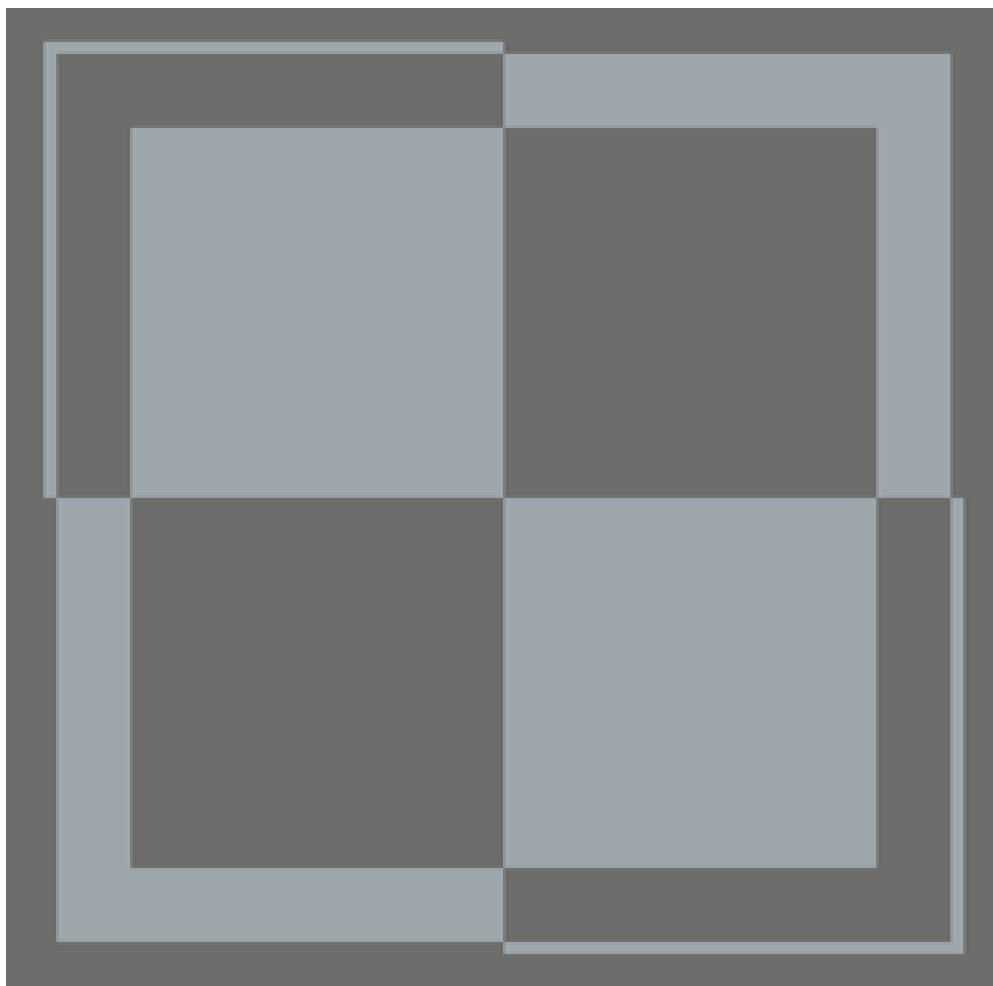
strona główna

5:6

strona odwrotna

SZACHOWNICA LOTNICZA W WERSJI O NISKIEJ WIDZIALNOŚCI

poziom

UZASADNIENIE

Projektowana nowelizacja ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1351), zwanej dalej „ustawą”, przewiduje przywrócenie historycznego wzoru proporca marynarki wojennej – określonego Dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1937 r. o znakach wojska i marynarki wojennej (Dz. U. z 1938 r. poz. 32), zwanego dalej „dekretem Prezydenta z 1937 r.”, oraz wprowadzenie znaku szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności. Pozostałe zmiany mają na celu uporządkowanie oraz doprecyzowanie dotychczas funkcjonujących regulacji.

Zmiany w art. 2 ustawy mają na celu doprecyzowanie brzmienia ust. 2. Obecnie obowiązujący zapis „znaki wzorowane na znakach” jest niejasny i budzi wątpliwości interpretacyjne dotyczące możliwości wyrażania zgody na używanie znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „Siłami Zbrojnymi RP”, poza Siłami Zbrojnymi RP. Zaproponowane brzmienie wprost wskazuje, że Minister Obrony Narodowej wydaje zgodę na używanie, w tym modyfikowanie, znaków Sił Zbrojnych RP określonych w ustawie i przepisach wykonawczych.

Proponowane zmiany w art. 17 ust. 2 ustawy umożliwiają umieszczanie szarfy ze wstęg orderów, w tym przede wszystkim Orderu Wojennego Virtuti Militari, zwanego dalej „Orderem Wojennym VM”, na sztandarach. Wprowadzenie możliwości umieszczania na sztandarach szarfy ze wstęgi Orderu Wojennego VM będzie dopełnieniem procesu kultywowania tradycji historycznych oddziałów przez współczesne jednostki wojskowe oraz pozwoli na zachowanie ciągłości funkcjonowania tego orderu (order jest nadawany wyłącznie w czasie wojny).

Projekt przewiduje zmianę w art. 20 ust. 2 ustawy mającą na celu przywrócenie historycznego wzoru proporca marynarki wojennej według wzoru określonego dekretem Prezydenta z 1937 r., który był używany w Polskiej Marynarce Wojennej podczas II wojny światowej, a po wojnie w latach 1959–1993. Należy podkreślić, że proporzec nawiązuje do znaków morskich powszechnie używanych w początkach XVII w., noszonych ówczesnie na rufie i symbolizujących gotowość okrętu do boju. Przywrócenie historycznego wzoru proporca wynika z inicjatyw zgłoszonych przez Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych oraz środowisko marynarzy i będzie miało duże znaczenie dla kultywowania chlubnych tradycji orężnych, podkreślając nawiązywanie do historycznych wzorców. Będzie również wyrazem więzi łączących współczesnych marynarzy z ich poprzednikami, którzy bronili niepodległości Ojczyzny.

Projekt przewiduje również wprowadzenie szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności (w art. 22 ustawy dodane ust. 3 i 4). Określenie szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności wynika z potrzeb zgłaszanych przez Pełnomocnika Ministerstwa Obrony Narodowej do spraw Pozyskiwania i Wdrożenia do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej Samolotu Wielozadaniowego Piątej Generacji, Inspektora Sił Powietrznych. Obecnie na wojskowych statkach powietrznych umieszczana jest szachownica lotnicza w barwach białoczerwonych. W celu zapewnienia lepszego maskowania wojskowych statków powietrznych jest wskazane wprowadzenie nowego oznakowania zapobiegającego ich wcześniejszemu wykryciu przy jednoczesnym prawidłowym oznaczeniu ich przynależności państwowej.

Zmiana załącznika nr 4a do ustawy ma charakter techniczny i polega na poprawieniu błędnego wymiaru cyfry umieszczonej na płacie sztandaru jednostki wojskowej.

Koszty związane z wykonaniem znaków będą finansowane z budżetu państwa, z części – obrona narodowa.

Wprowadzenie szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności nie będzie wiązało się z dodatkowymi kosztami dla budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej, gdyż będzie wykonywana w ramach malowania sprzętu lub jego bieżącej konserwacji.

Koszt jednostkowy wykonania proporca marynarki wojennej będzie wynosił 200 zł. Szacuje się, że w pierwszym okresie od wejścia w życie zmian będzie wykonanych 54 proporców ($54 \times 200 = 10\,800$). W kolejnych 3 latach będzie wykonanych po 5 proporców ($5 \times 200 = 1000$). Zakupu będą dokonywać właściwe wojskowe jednostki budżetowe w ramach swoich budżetów w części 29 – Obrona narodowa.

Projekt z uwagi na swój charakter nie zawiera regulacji dotyczących majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej, a zatem nie podlega obowiązkowi dokonania oceny przewidywanego wpływu proponowanych rozwiązań na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, stosownie do przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Stosownie do postanowień § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) oraz zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. W tym trybie uwag nie zgłoszono.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Ocena Skutków Regulacji projektu nie była dokonywana w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, lecz w trybie § 42 ust. 1 tego Regulaminu.

Projekt ustawy nie wymaga uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia z właściwymi instytucjami i organami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Obrony Narodowej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Podsekretarz Stanu w MON – Pan Stanisław Wziątek Kontakt do opiekunów merytorycznych projektu Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Pan dr Michał Wiater, Zastępca Dyrektora – tel.: 261 840 185 Pani Anna Wasilewska, starszy specjalista – tel.: 261 874 837	Data sporządzenia 05.12.2024 r. Źródło Inicjatywa własna Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD102
OCENA SKUTKÓW REGULACJI	
1. Jaki problem jest rozwiązywany?	
Projektowana nowelizacja ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1351), zwanej dalej „ustawą”, przewiduje przywrócenie historycznego wzoru proporca marynarki wojennej – określonego Dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1937 r. o znakach wojska i marynarki wojennej (Dz. U. z 1938 r. poz. 32), zwanego dalej „dekretem Prezydenta z 1937 r.”, oraz wprowadzenie znaku szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności. Pozostałe zmiany mają na celu uporządkowanie oraz doprecyzowanie dotychczas funkcjonujących regulacji.	
2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt	
Zmiany w art. 2 ustawy mają na celu doprecyzowanie brzmienia ust. 2. Obecnie obowiązujący zapis „znaki wzorowane na znakach” jest niejasny i budzi wątpliwości interpretacyjne dotyczące możliwości wyrażania zgody na używanie znaków Sił Zbrojnych RP poza Siłami Zbrojnymi RP. Zaproponowany zapis wprost wskazuje, że Minister Obrony Narodowej wydaje zgodę na używanie, w tym modyfikowanie, znaków Sił Zbrojnych RP określonych w ustawie i przepisach wykonawczych. Proponowane zmiany w art. 17 ust. 2 ustawy umożliwiają umieszczanie szarfy ze wstęg orderów, w tym przede wszystkim Orderu Wojennego Virtuti Militari, zwanego dalej „Orderem Wojennym VM”, na sztandarach. Wprowadzenie możliwości umieszczania na sztandarach szarfy ze wstęgi Orderu Wojennego VM będzie dopełnieniem procesu kultywowania tradycji historycznych oddziałów przez współczesne jednostki wojskowe oraz jednocześnie pozwoli na zachowanie ciągłości funkcjonowania tego orderu (order jest nadawany wyłącznie w czasie wojny). Projekt przewiduje zmianę w art. 20 ust. 2 ustawy mającą na celu przywrócenie historycznego wzoru proporca marynarki wojennej według wzoru określonego dekretem Prezydenta z 1937 r., który był używany w Polskiej Marynarce Wojennej podczas II wojny światowej, a po wojnie w latach 1959–1993. Należy podkreślić, że proporzec nawiązuje do znaków morskich powszechnie używanych w początkach XVII wieku, noszonych ówczesnie na rufie i symbolizujących gotowość okrętu do boju. Przywrócenie historycznego wzoru proporca wynika z inicjatyw zgłoszonych przez Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych oraz środowisko marynarzy i będzie miało duże znaczenie dla kultywowania chlubnych tradycji orężnych, podkreślając nawiązywanie do historycznych wzorców. Będzie również wyrazem więzi łączących współczesnych marynarzy z ich poprzednikami, którzy bronili niepodległości Ojczyzny. Regulacja przewiduje również wprowadzenie szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności (w art. 22 ustawy dodane ust. 3 i 4). Określenie szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności wynika z potrzeb zgłaszanych przez Pełnomocnika Ministerstwa Obrony Narodowej do spraw Pozyskiwania i Wdrożenia do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej Samolotu Wielozadaniowego Piątej Generacji, Inspektora Sił Powietrznych. Obecnie na wojskowych statkach powietrznych umieszczana jest szachownica lotnicza w barwach biało-czerwonych. W celu zapewnienia lepszego maskowania wojskowych statków powietrznych jest	

wskazane wprowadzenie nowego oznakowania zapobiegającego ich wcześniejszemu wykryciu przy jednoczesnym prawidłowym oznaczeniu ich przynależności państwowej.
Zmiana załącznika nr 4a do ustawy ma charakter techniczny i polega na poprawieniu błędnego wymiaru cyfry umieszczonej na płacie sztandaru jednostki wojskowej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak danych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej	197 000	MON	Określenie zasad używania znaków Sił Zbrojnych RP. Zmiana dotychczasowej identyfikacji wizualnej.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Mając na uwadze charakter regulacji i fakt, że dotyczy ona wyłącznie Sił Zbrojnych RP, nie jest zasadne prowadzenie konsultacji publicznych. W ramach konsultacji publicznych uwagi zgłosił Pan Arkadiusz Bąk. Uwagi te oraz stanowisko projektodawcy zostały ujęte w protokole z konsultacji publicznych.

Projekt został przekazany do zaopiniowania do Komisji Heraldycznej, bowiem ze względu na jej zakres zadań dotyczący opiniowania i przygotowywania projektów wzorcowych aktów prawnych związanych z ustanawianiem insygniów władzy państwowej, herbów, flag, emblematów i innych znaków oraz symboli związanych z heraldyką i weksylologią jest zasadne uzyskanie stanowiska tego organu.

Proces opiniowania projektu przez Komisję Heraldyczną został opisany w zestawieniu z opiniowania.

Stosownie do postanowień § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) oraz zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. W tym trybie uwag nie zgłoszono.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem	0	0	0	0								0
budżet państwa	0	0	0	0								0
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	0	0	0	0								0

budżet państwa		0	0	0	0							0
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania		Skutki finansowe wynikające z wejścia w życie projektowanego aktu prawnego będą finansowane z części budżetu państwa, będącej w dyspozycji Ministra Obrony Narodowej, w ramach limitu wydatków obronnych wyliczanego zgodnie z regułą zawartą w art. 40 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U z 2024 r. poz. 248, z późn. zm.), bez konieczności dodatkowego ich zwiększenia ponad ustawowo przyjęty wskaźnik.										
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Wprowadzenie szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności nie będzie wiązało się z dodatkowymi kosztami dla budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej, gdyż będzie ona wykonywana w ramach malowania sprzętu lub jego bieżącej konserwacji. Koszt jednostkowy wykonania proporca marynarki wojennej będzie wynosił 200 zł. Szacuje się, że w pierwszym okresie od wejścia w życie projektowanych zmian będą wykonane 54 proporce ($54 \times 200 = 10\,800$). W kolejnych 3 latach będzie wykonanych po 5 proporców ($5 \times 200 = 1000$). Zakupu będą dokonywać właściwe wojskowe jednostki budżetowe w ramach swoich budżetów w części 29 – Obrona narodowa.										
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0				
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0				
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0				
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	0										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0										
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0										
Niemierzalne	(dodaj/usuń)											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw, a zwłaszcza mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, jak również na sytuację i rozwój regionalny. Regulacja nie wpłynie na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.										
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu												
☒ nie dotyczy												

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz:	
9. Wpływ na rynek pracy	
Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne: bezpieczeństwo
☐ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu	Projekt nie będzie miał wpływu na pozostałe obszary.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Ze względu na charakter wprowadzanej regulacji nie jest planowana ewaluacja efektów projektu, a tym samym nie przewiduje się stosowania mierników ewaluacji.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak.	

Raport z konsultacji publicznych
projektu ustawy o zmianie ustawy o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

Projekt ustawy o zmianie ustawy o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, w celu udostępnienia wszystkim zainteresowanym podmiotom. Nie zgłoszono zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów tej ustawy.

W ramach konsultacji publicznych uwagi zgłosił Pan Aleksander Bąk. Uwagi te dotyczyły wzoru proporca Marynarki Wojennej i wskazywały, że:

- 1) wzór proporca marynarki wojennej zamieszczony w załączniku do przedmiotowej ustawy bazuje na grafice ze wzoru nr 9 z załącznika do dekretu z roku 1937, w której symbol „ręki z mieczem” wykonany jest techniką naturalizującą jego przedstawienie, niezgodną z zasadami sztuki heraldycznej;
- 2) zamieszczony w art. 20 ust. 2 ustawy opis heraldyczny proporca nie jest właściwie odtworzony przez wskazany w projekcie ustawy wzór graficzny;
- 3) ilustracja proporca zamieszczona w załączniku graficznym do projektu ustawy niewłaściwie odtwarza proporcję 5:6.

W odpowiedzi na powyższe uwagi należy wskazać, że celem zmiany przepisu art. 20 ust. 2 ustawy jest przywrócenie przedwojennego wzoru proporca, o co wnioskowało Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych i środowisko marynarzy. Wizerunek znaku jest oparty na historycznym wizerunku określonym Dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 listopada 1937 r. o znakach wojska i marynarki wojennej (Dz. U. z 1938 r. poz. 32). Był on używany w polskiej Marynarce Wojennej podczas II wojny światowej, a po wojnie w latach 1959–1993. Jednocześnie należy podkreślić, że nawiązuje on do wcześniejszych weksyliów używanych na polskich okrętach jeszcze w XVII w. Jego symbolika jest więc głęboko zakorzeniona w polskiej tradycji morskiej. Przedstawiony w ramach konsultacji publicznych projekt proporca autorstwa Pana Aleksandra Bąka nie stanowi bezpośredniego odwzorowania proporca wprowadzonego Dekretem Prezydenta RP z 1937 r., ani żadnej z jego wcześniejszych wersji. Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że byłby to nowy znak, którego wprowadzenie nie będzie realizować podstawowego postulatu środowiska marynarskiego ani podstawowego celu zmiany, czyli przywrócenia wzoru historycznego. Resort obrony narodowej uznał za zasadne przywrócenie historycznego wzoru proporca według wzoru określonego Dekretem Prezydenta RP z 1937 r., co będzie miało duże znaczenie dla kultywowania tradycji orężnych, podkreślając nawiązywanie do historycznych wzorów. Będzie również wyrazem więzi łączących współczesnych marynarzy z ich poprzednikami, którzy bronili niepodległości Ojczyzny. Należy podkreślić, że ekspertyzę dotyczącą wykorzystania historycznego wzoru proporca z 1937 roku przedstawiło na etapie składania wniosku Muzeum Marynarki Wojennej.

Projekt ustawy pozostaje poza zakresem Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, zatem nie był kierowany do rozpatrzenia przez ten organ na podstawie art. 3 pkt 5 ustawy z 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759).

Projekt nie dotyczy również spraw, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego, dlatego nie podlega opiniowaniu przez Radę Dialogu Społecznego.

Projekt ustawy nie wymaga uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia z właściwymi instytucjami i organami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Przedmiot projektowanego aktu prawnego nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

**Zestawienie uwag i propozycji zgłoszonych w ramach opiniowania projektu
ustawy o zmianie ustawy o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej**

Lp.	Zgłaszający	Treść uwagi	Stanowisko resortu obrony narodowej
1.	Komisja Heraldyczna (I tura opiniowania)	Budzi sprzeciw wprowadzenie proponowanym brzmieniem art. 2 ust. 2 ustawy, dotyczącym kwestii używania, w tym modyfikowania znaków Sił Zbrojnych przez osoby trzecie, możliwości używania znaków, o których mowa w art. 1 ustawy, poza Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to zaprzeczenie idei znaku, który identyfikuje dysponenta.	Wyjaśniona Wyrażenie zgody na użycie znaku poza Siłami Zbrojnymi w niezmienionej formie nie służy do celów identyfikacyjnych. Każdy wniosek rozpatrywany jest indywidualnie. Z dotychczasowej praktyki wynika, że te znaki dotyczą różnego rodzaju form upamiętnienia, np. użycia wizerunku znaku wojskowego na pomnikach, tablicach memoratywnych, monetach kolekcjonerskich i numizmatach, sztandarach organizacji zrzeszających rezerwistów. Obecne brzmienie czytane literalnie uniemożliwi używanie poza Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej znaków w niezmienionym kształcie. W przypadku ww. celów memoratywnych brak możliwości użycia znaków Sił Zbrojnych w niezmienionym kształcie jest nieuzasadniony i prowadzi do konieczności zmiany wizerunku znaku
2.	Komisja Heraldyczna (I tura opiniowania)	Komisja Heraldyczna proponuje, by w art. 17 ust. 2 wymienić wprost Order Wojenny Virtuti Militari i Order Krzyża Wojskowego, jako jedyne ordery, których przepis ten właściwie dotyczy. Tak zresztą, imiennie, wskazuje je przepis zawarty w treści § 9 Rozporządzenia MON z dnia 4 maja 2009 r. w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 265). Kwestia ta wymaga uwagi i precyzji, bowiem w uzasadnieniu projektu znalazło się określenie cyt. „przede wszystkim Orderu Wojennego Virtuti Militari, zwanego dalej ”. W opinii Komisji Heraldycznej takie	Uwzględniona W projekcie odniesiono się wprost do Orderu Wojennego Virtuti Militari i Orderu Krzyża Wojskowego oraz zmieniono zapis dotyczący „umieszczania insygniów orderów”. Stosowne zmiany zostały naniesione w art. 17 ust. 2 zmienianej ustawy oraz w uzasadnieniu i Ocenie Skutków Regulacji.

		sformułowanie, zamiast „Orderem Wojennym VM”, może prowadzić do nieporozumień i wywodzenia z proponowanego brzmienia art. 17 ust. 2 prawa do dekorowania sztandarów tych jednostek, które nie zostały odznaczone Orderem Wojennym Virtuti Militari, a Orderem Virtuti Militari. Order Wojenny Virtuti Militari jest odznaczeniem Rzeczypospolitej Polskiej, o ciągłości historycznej od roku 1792, potwierdzonej przez Sejm RP art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach. Natomiast tzw. Order Virtuti Militari to odznaczenie PRL powstałe z zawłaszczonego przez władze komunistyczne i nadawanego z naruszeniem tradycji historycznego odznaczenia, czego najbardziej jaskrawym i oburzającym przykładem jest obdarowanie nim Leonida Breżniewa, a wcześniej licznych sowieckich dowódców, w tym gen. Sierowa odpowiedzialnego za pojmanie i uprowadzenie do Moskwy szesnastu reprezentantów władz Rzeczypospolitej. W uzasadnieniu projektu dot. tego przepisu znalazło się ponadto stwierdzenie, że przepis umożliwia „umieszczenie insygniów orderów”. W rzeczywistości na sztandarach umieszczane są szarfy ze wstęg orderów, a nie ich insygnia, którymi są krzyże orderowe. Te, zgodnie z przywołanym w rozporządzeniu MON przepisem § 31 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 listopada 1992 r., zawieszane były na sztandarze w dniu dekoracji, a następnie, w trosce o ich zachowanie, przenoszone do sali tradycji jednostki z pozostawieniem na drzewcu tylko szarfy.	
3.	Komisja Heraldyczna	. Co do proponowanej treści art. 20 ust. 2 Komisja Heraldyczna zauważa, że istnieje rozbieżność między opisem proporca marynarki, a jego przedstawieniem	Uwzględniona

	(I tura opiniowania)	graficznym. W opisie podano mianowicie, że w „kręgu czerwonym umieszczony jest wizerunek ręki z mieczem”. Broń zaprezentowana na proporcu nie jest mieczem, lecz szablą. Komisja Heraldyczna przy tej okazji zwraca uwagę, że znak morski z uzbrojonym ramieniem, według dowodnych ustaleń przez autora monografii bitwy pod Oliwą², nie był polską banderą królewską, lecz powszechnie używanym w początkach XVII w., noszonym ówczesnie na rufie, znakiem symbolizującym gotowość okrętu do boju. To stwierdzenie wzmacnia argument o przywróceniu proporca według wz. 1919, będącego dziś symbolem „męstwa i niezłomnego ducha bojowego załogi okrętu” (art. 20 ust. 1 ustawy). Komisja zwraca też uwagę, że krzyż kawalerski winien być wyrysowany na planie kwadratu, a zbrojne ramię powinno być umieszczone w kole. W przedłożonych do opinii projektach mamy natomiast do czynienia odpowiednio z prostokątem i elipsą.	Zastąpiono wyraz „<i>miecz</i>” wyrazem „<i>szabla</i>” w opisie proporca marynarki wojennej oraz dokonano stosownej korekty uzasadnienia.
4.	Komisja Heraldyczna (I tura opiniowania)	Do zmian proponowanych w 22 ustawy, tj. wprowadzenia wzoru szachownicy w wersji o niskiej widzialności Komisja Heraldyczna <u>uwag nie zgłasza</u>. Niejako na marginesie pragnie natomiast zasygnalizować następujące zagadnienie: zbadania wymaga kwestia wzoru i sposobu prezentacji szachownicy na dwóch burtach (dwóch stronach statecznika) lub dwóch skrzydłach statków powietrznych. W przypadku lotnictwa wojskowego niektórych państw, oznakowanie na dwóch stronach statków powietrznych jest symetryczne (jak w lustrzanym odbiciu) – np. w siłach powietrznych Republiki Czeskiej niebieski „czeski trójkąt” skierowany jest zawsze do przodu, w kierunku lotu. Zdaniem Komisji Heraldycznej	Wyjaśniona W odniesieniu do opinii dotyczącej wprowadzenia wzoru szachownicy w wersji o niskiej widzialności należy wskazać, że projektowana ustawa ma na celu jedynie wprowadzenie szachownicy lotniczej w wersji o niskiej widzialności, zatem kwestie sposobu ich umieszczania, w tym lustrzanego odbicia, pozostają poza zakresem projektowanej regulacji. Należy również dodać, że zgodnie z § 21 ust. 2 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 maja 2009 r. w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 265) szczegółowe wymiary szachownicy lotniczej dla poszczególnych typów wojskowych statków powietrznych

		można znaleźć argumenty historyczne przemawiające za wprowadzeniem takiego rozwiązania także w Polsce.	oraz sposób jej umieszczenia ustala Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych.
5.	Komisja Heraldyczna (II tura opiniowania)	Skoro wymienione – dotyczące używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – sytuacje dotyczą różnego rodzaju form upamiętnienia, np. użycia wizerunku znaku wojskowego na pomnikach, tablicach memoratywnych, monetach kolekcjonerskich i numizmatach, sztandarach organizacji zrzeszających rezerwistów, a więc wszystkie mają ten sam charakter memoratywny, Komisja Heraldyczna proponuje uzupełnienie brzmienia przepisu art. 2 ust. 2 nowelizowanej ustawy o wyrazy „dla celów memoratywnych.” W ten sposób jednoznacznie określi się okoliczności wyrażenia zgody na używanie znaków wojska poza Siłami Zbrojnymi, wzmacniając przez to ich istotne znaczenie ideowe. Wszystkie wymienione w art. 1 ust. 1 ustawy znaki wojska, a zwłaszcza naczelny znak Orła wojskowego, który w obecnej wersji „orła wojsk lądowych” ma najdłuższą w Wojsku Polskim tradycję, należą do znaków o szczególnym znaczeniu dla naszego Państwa. Sprecyzowanie okoliczności wydawania zgody na ich użycie poza Siłami Zbrojnymi ochroni je od interpretacji rozszerzającej omawiany	Nieuwzględniona Odnosząc się do kwestii dotyczącej używania, w tym modyfikowania znaków Sił Zbrojnych przez osoby trzecie, możliwości używania znaków, o których mowa w art. 1 ustawy, poza Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej oraz uzupełnienia brzmienia przepisu art. 2 ust. 2 o wyrazy „dla celów memoratywnych” należy wskazać, że doprecyzowanie przepisu nie wydaje się zasadne, bowiem może powodować problemy interpretacyjne w przyszłości, a każdy wniosek rozpatrywany jest indywidualnie. Z dotychczasowej praktyki wynika, że dotyczą one nie tylko różnego rodzaju form upamiętnienia, ale również m.in. kwestii popularyzatorskich czy promocyjnych dotyczących Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Należy tu wskazać przykład wyrażenia zgody na wykorzystanie szachownicy lotniczej na kasku narciarskim Kamila Stocha podczas Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Soczi – 2014 r.
6.	Komisja Heraldyczna (II tura opiniowania)	Komisja zgłasza uwagę redakcyjną do proponowanego brzmienia art. 22 ust. 3. W zdaniu pierwszym „W przypadkach uzasadnionych wymogami bezpieczeństwa lub warunkami prowadzenia działań operacyjnych można używać szachownicy lotniczą w wersji o niskiej widzialności” należy zamienić wyrazy „szachownicę lotniczą” słowami „szachownicy lotniczej”, bowiem czasownik „używać” łączy się z dopełniaczem	Uwzględniona